

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Lukiolain muuttaminen on kannatettavaa opiskelijan tukea koskevin osin.

Lukio-opiskelusta selviytyminen on kuitenkin pidettävä mielessä; lukio-opiskelu ei välttämättä sovi kaikille, vaikka erilaisten tukimuotojen osuutta lisittäisiinkin. Ylioppilastutkinto on kaikille yhteinen päättötutkinto, jonka läpäiseminen antaa jatko-opintokelpoisuuden korkeakouluihin. Ylioppilastutkintoa ei voi eikä pidä yksilöllistää muutoin kuin siihen valittavien oppiaineiden osalta.

Onnistunut tuen järjestäminen oppituntitilanteessa edellyttää kohtuullisen pieniä ryhmäkokoja. Opetuksen eriyttäminen suuressa opetusryhmässä on käytännössä mahdotonta.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Hallituksen tavoite lukiolaisten tuen ja erityisopetuksen lisäämiseksi on kannatettavaa.

Päätösarvioinnin kriteereistä on edelleen pidettävä kiinni. Vastuun lukiolaiselle annettavan tuen suunnittelusta tulee olla aineenopettajalla, joka suunnittelee yhdessä erityisopettajan kanssa tarvittavat käytännön toimet. Olemme huolissamme siitä, miten taloudelliset ja aikaresurssit riittävät.

Tuen suunnittelun ja kirjaamisen pitäisi olla mahdollisimman kevyttä, jotta niihin ei kuluisi aikaa ja resursseja. Opiskelijan on oltava mukana suunnittelussa ja otettava vastuuta omasta oppimisestaan.

Jokaisen opiskelijan on halutessaan saatava tukea; siksi näemme hallintopäätöksen tekemisen prosessia hidastavana ja byrokratiaa lisäävänä vaiheena, jota ei tarvita lainkaan.

Opiskelijan erityinen tuki lisää jo nykyisellään opettajien työmäärää lisääntyneiden ylioppilaskokeiden valvontamäärien takia, mitä ei kuitenkaan ole huomioitu palkkauksessa.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

Lukiokoulutuksen riittävästä rahoituksesta ja opettajaresursseista on pystyttävä huolehtimaan. Rahoitusmallissa on otettava huomioon opettajien työllisyysnäkökulma: pienissä kunnissa perusopetuksen opettaja on riippuvainen lukion tunneista, jotta opetusvelvollisuus täyttyy.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Näemme englanninkielisen koulutuksen kehittämisessä huolestuttavia haasteita. Lain luonnoksessa edellytetään ylioppilastutkintoon sisällytettäväksi joko S1/R1- tai S2/R2 -ylioppilaskoe. Jos opiskelija kykenee suorittamaan S2/R2-ylioppilaskokeen hyväksyttävästi, myös koko lukion oppimäärän suorittaminen onnistuu kansallisella kielellä.

Englanninkielisen lukiokoulutuksen kohderyhmää onkin vaikea hahmottaa selkeästi. Työperäinen maahanmuutto tuo Suomeen myös sellaisia perheitä, joissa ei suomen kieltä osata ollenkaan. Nyt suunniteltu englanninkielinen ylioppilastutkinto on kielivaatimuksensa takia mahdoton ummikoille tai hyvin vähän suomea hallitseville opiskelijoille, se kohdistuu vain sellaisiin opiskelijoihin, joilla on riittävä suomen kielen taito.

Työperäisen maahanmuuton kannalta olennaista on se, että lapset omaksuvat maan kielen ja kulttuuria. Pätevien englannin kielen taitoisten opettajien rekrytointi on haastavaa. Koulutuksen järjestäjä saattaa määrätä oman pätevän aineenopettajansa opettamaan kielellä, jota opettaja ei hallitse riittävästi.

Olemme huolestuneita myös siitä, miten englanninkielinen ylioppilaskoe on yhteismitallinen suomen- ja ruotsinkielisten kokeiden kanssa.

Ennen kaikkea uuden rinnakkaisen järjestelmän rakentaminen on kallista ja uhkaa muutoinkin niukkaa koulutuksen resursoimista.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Lakiesitys on vielä puutteellinen, koska siitä ei käy ilmi diplomikokeen käytännön toteutus. Tämän takia suhtaudumme hyvin varovaisesti ehdotukseen.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

Mielestämme tärkeä huomio on lain tavoite turvata opiskelijoiden varoja joutumasta epäluotettaville välikäsille.

7. Muut kommentit

Ei muita kommentteja.

Davies Terhi
Äidinkielen opettajain liitto ry